

VÆR IKKE BANGE FOR AT TRÆDE FORKERT

Af Mai Hansen

Charlotte Englev har altid fortalt åbent om sin sygdom, og det smitter af på omgivelserne. En enkelt gang bad hun kollegaerne om ikke at blive spurgt. Resultatet var, at hun helt blev undgået

■ Da 32-årige Charlotte Englev fik et tilbagefald af brystkræft i april sidste år, skrev hun en mail til alle på sit arbejde. Hun fortalte, at hun ikke havde overskud til at tale om det, fordi hun var så ked af det.

Det viste sig at være en dårlig idé.

-Så undgik de mig bare. Kræft er sådan et stort emne, så de tænkte, hvis vi ikke kan tale om det, hvad kan vi så tale om? Det var ubehageligt, siger Charlotte Englev.

Bortset fra episoden på arbejdspladsen Learning Lab Denmark har Charlotte ikke oplevet at blive undgået. Men det er også den eneste gang, hun selv har bedt om ikke at blive spurgt. Charlotte Englev har hele tiden selv været åben, og det tror hun er grunden til, at familie, venner og kolleger også er det.

Hendes bedste råd er, at pårørende til en kræftpatient vover at træde forkert. -Folk kan ikke spørge for meget. Du må hellere sige noget forkert end slet ikke at sige noget. Det fylder så utroligt meget i mit liv, så jeg har næsten altid lyst til at tale om det på en eller anden måde, siger Charlotte Englev.

Lyt og accepter

I oktober 2001 fik Charlotte Englev konstateret aggressiv brystkræft. Allere-

de da havde sygdommen spredt sig så meget, at hun ikke kan blive helbredt. Kemoterapien var så hård ved hende, at hun troede, hun skulle dø. Derfra kunne det næsten kun blive bedre.

-Den store sorg er væk. Der er andre betingelser for mit liv nu, og det må jeg få det bedste ud af. Jeg er uheldeligt syg og skal leve med, at sygdommen kommer og går. Jeg har fundet ud af at værdsætte de gode ting i hverdagen og acceptere det, jeg ikke kan ændre, siger Charlotte Englev, der altid har drømt om at få børn, men sådan bliver det ikke.

Den positive indstilling kommer ikke af fortrængning. De dårlige tanker skal have plads, og det får de, når man taler om dem. Også selv om det kan være svært for omgivelserne.

-En af mine veninder vidste ikke, hvad hun skulle sige, når jeg var ked af det. Og der er heller ikke noget at sige. Det vigtigste er, at man lytter. Hvis bare man stiller det første spørgsmål, så skal vi nok styre, hvor samtalen skal hen, siger Charlotte Englev.

Et andet vigtigt råd er aldrig at bagatellisere kræftpatienters følelser.

-Hvis jeg fortæller, at jeg er bange for, at kræften spreder sig, og at behandlingen ikke virker, skal man ikke sige "selvfølgelig virker det". Det må man bare ikke sige.

Det har især hendes mor haft svært ved, men hun gør det ikke mere. Charlotte Englev har nemlig bedt hende om at lade være, ligesom hun altid fortæller det, hvis der er noget, hun gerne vil have anderledes.

Charlotte Englevs bedste råd er, at man vover at spørge. Tit er der ikke så meget at sige, men det gør ikke noget - det vigtigste er, at man lytter.

Charlotte Englev medvirkede i januar 2004 i TV2's program "Når lynet slår ned".

Har vi ikke lært at tale?
Hvorfor gør vi så det gale?
Skønt vi ved, hvad ord kan rumme,
bliver vi lukkede og stumme.
Hvorfor siger vi ikke spor,
når vi trænger mest til ord?
Hvorfor savner vi ressourcer.
Kan vi lære det på kurser?

Er I raske. Er I sunde?
Har I det så nogenlunde?
Så sig ord med jeres munde,
ord, der dulmer vores smerter,
ord, der viser, at I er der.

Det er svært at tage afsked.
Men det sværeste er tavshed.

Derfor hvisk i vores øre.
Derfor tal - mens vi kan høre.
Og jeg beder: La' vær' og luk dig
og vælg ikke første flugtvej.
Spørg dig selv - hvorfor du flygter.
Det er TAVSHEDEN, jeg frygter.